

открива в неизбежността на тоталната ѝ обвързаност и подчиненост на артистизма на нейните субекти.

Известно е, че професионалното музикално-изпълнителско дело съхранява и развива артистичния талант, възможностите и качества на своите субекти. Но от това ни най-малко не следва, че всички ангажирани с него са артистични хора. Нещо повече, артистизмът може да се прикрива зад пошлата подражателност, зад примитивната имитация, зад маниерната репродуктивност на други професионални образци, дори зад натрапчивия, семплифициран естетико-развлекателен вкус, който търси своето оправдание и мотивиране в неразбраната автентичност, уникалност, в непризнатата неповторимост, в потисканата и прекършвана потентност на субекта.

Тъкмо в този план „природните дадености“, циганската характерология и темперамент намират отчасти неочакван и необозрим простор за своята стихия, за своето легитимиране и потвърждение. Динамичността, експресивността, пластичността, адаптивността, наблюдателността, реактивността и др. естествено изплуват и се насочват към повърхността на референтно толерираните качества от автопортрета на рома, проявявайки се в свои събирателни образи. Тук вече има своеобразен пренос на всичко към нещо, което е ценностно-селективно открито и възприето, макар че зад него се разкриват и прикриват още много други, дори противоположни на естествената природа на рома черти и характеристики.

Така например артистичността изисква за своето доказателство и просперитет много воля, непрестанно трудолюбие, системност и безкомпромисна последователност, определена концентрация на вниманието и личностните усилия за самошлифоване на човешката природа, за подвеждането ѝ под знаменателя на образците, които са възприети и трябва да се достигнат. Но това, както веднага проличава, са такива персонални характеристики, които у рома (като род и индивид) са недостатъчни, а понякога и почти неприсъщи му.

Следователно в портрета на рома в неговите автоизмерения е **налице своеобразна амбивалентност**: хем се легитимират дадени признаци, хем обективно те не са депозираны в този им автентичен и комплексен (същностен и мащабен) вариант в ромската душевност и битност като тоталност. Тук по коловозите на преферираните